

IN MEMORIAM
JOH. JANSEN

De Nederlandse floristiek wordt wel zwaar getroffen. Kort na WACHTER en DE WEVER nu onze vriend JOHAN JANSEN overleden. Persoonlijk is dat verlies voor ons wel het grootst, want lange jaren hebben we op de innigste wijze met hem samengewerkt. Er moest al heel wat bijzonders gebeuren, als er in het seizoen niet iedere Woensdagmiddag een gezamenlijke excursie gemaakt werd, en dat deze excursies vaak zo vruchtbaar waren was voor een groot deel aan JOHAN JANSEN te danken. Nooit hebben we een florist gekend, even onvermoeid als hij; er zal zelden een dag voorbijgegaan zijn, dat hij niet, al was het dan ook maar voor een enkel uurtje, er op uitging, en nauwgezet speurder als hij was, wist hij zelfs op vaak bezocht terrein steeds weer iets bijzonders aan het licht te brengen. Wij geloven niet enig levend florist te kort te doen als wij zeggen, dat hij een zo scherpe blik had, dat hij in de veldbotanie door niemand in ons land geëvenaard werd. Op zijn naam staat dan ook een respectabele lijst van nieuwe indigenen. Zijn veel te grote bescheidenheid weerhield hem ervan zich op de voorgrond te plaatsen, maar allen, die zich met een speciaal onderwerp bezig hielden, weten, dat er maar een enkele vraag om hulp aan JOH. JANSEN, nodig was om verzekerd te zijn van het ontvangen van rijk materiaal, nog rijkere inlichtingen en van suggesties, die een zeer belangrijke medewerking aan het onderzoek inhielden. Niet voor niets kan men, in de N.K.A.'s van vele jaren terugbladerende, in de meeste floristische bijdragen de telkens terugkerende mededeling lezen, dat de auteur grote dank verschuldigd is aan JOH. JANSEN voor zijn medewerking. Gereed staan voor ieder, die hem nodig had om zijn grote kennis en zelf steeds bescheiden op de achtergrond blijven, dat was een van de karaktertrekken van onze beminnelijke vriend. Zelf heeft hij weinig gepubliceerd en het gepubliceerde geeft dan ook maar een zeer zwakke indruk van zijn gedegen en veelzijdige kennis.

Hij begon met enkele artikeltjes in De Levende Natuur, over „Mooie vondsten” in de omgeving van Nijmegen, over *Linaria* en enkele andere. Daarna verschenen enkele studies in het Kruidkundig Archief. Varens kende hij als weinigen en toch is er maar één artikel in het N.K.A. over *Aspidium spinulosum* te vinden. Maar met wat

een talent heeft hij in die korte bijdrage aan de verwarring in de opvattingen der Nederlandse floristen een einde gemaakt! *Calluna*, *Erica* en *Lamium* hadden zijn grote liefde, maar men moet lang zoeken om enkele kleine publicaties op dit gebied te vinden. Wat *Calluna* betreft, zoals gewoonlijk vindt men heel veel van zijn in lange jaren van onvermoeid speuren verworven kennis terug in het werk van een ander, in dit geval in de *Calluna*-monografie van BEYERINCK. Enkele korte bijdragen in KLOOS' Aanwinsten en ten slotte een artikel over de nieuwe bastaard *Oxalis Uttienii*, dan is alles genoemd

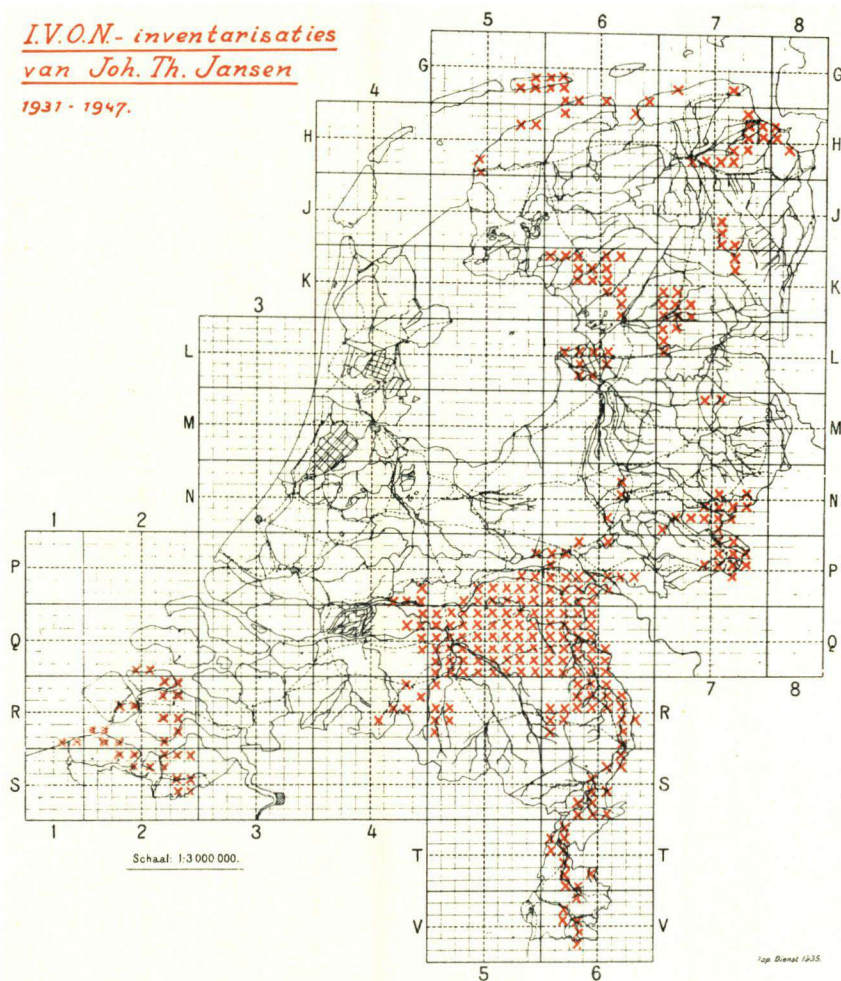

wat hij in het Kruidkundig Archief publiceerde. En in wat zijn eerste grote publicatie beloofde te worden, de bewerking van het geslacht *Rosa* voor de Flora Neerlandica, heeft de dood hem verrast. Wij, die zijn werk van nabij meemaakten, weten, hoe hij zich met de grondigheid hem eigen en met zijn fijne oog voor de kleinste details, dat zo nodig is in dit bij uitstek moeilijke geslacht, reeds flink had ingewerkt en zijn eerste resultaten al begon te boeken.

Maar zijn grote verdienste ligt niet in wat hij gepubliceerd heeft; neen, de gehele Nederlandse floristenwereld heeft vooral op andere wijze geprofiteerd van zijn veelzijdige kennis. Hij was een trouw bezoeker van de zomerexcursies en daar door zijn beminnelijkheid, door zijn onvermoeide speurzinn en zijn uiterst scherpe blik een van de graagst geziene deelnemers. Voor vele jongeren en ouderen

I.V.O.N.- inventarisaties
van Joh. Th. Jansen

1931 - 1947.

onder ons heeft hij als leermeester en vraagbaak gefungeerd. Het enthousiasme bleef steeds even groot en kinderlijk in deze kinderlijk goede mens en werkte aanstekelijk op allen, die bij hem waren. Wat hij op deze wijze voor het floristisch onderzoek van Nederland gedaan heeft leeft voort in de harten van allen, die een vonk van zijn enthousiasme in hun hart voelden overspringen.

Er is een document, waarin een deel van de resultaten van zijn werken is vastgelegd, nl. de door hem bewerkte kaartbladen Q5 en Q6 voor de I.V.O.N.-plantenkaarten. Het I.V.O.N. mag zich gelukkig prijzen, dat het hem als medewerker had. De albums Q5 en Q6 zullen steeds een herinnering blijven aan het ontzaglijk vele werk, dat hij voor het vegetatie-onderzoek van Nederland verzette en als er één gedeelte is, dat niet alleen grondig is onderzocht, maar ook op de uiterste nauwkeurigheid mag bogen, dan is het zeker Q5 en Q6. JOHAN JANSEN heeft jaren lang hard gewerkt, tot hij ieder hok van „zijn” bladen afgespeurd had.

Even eenvoudig als JANSEN zelf was zijn levensloop. Hij werd geboren in 1890 te Beuningen bij Nijmegen, werd onderwijzer in 1909, was korte tijd werkzaam in Nijmegen en heeft verder onafgebroken 38 jaar aan eenzelfde school te Malden gewerkt. Reeds op de kweekschool in Den Bos ontwikkelde zich zijn liefde voor de botanie en hij is die liefde trouw gebleven tot zijn laatste dagen. In Augustus 1947 nam hij nog deel aan de excursie-Coevorden en was daar even onvermoeid als altijd en in October, enkele dagen voor hij door een hartaanval in de school getroffen werd, botaniseerde hij nog met ons aan de Waaloevers bij Nijmegen. Wij hadden toen niet het flauwste vermoeden, dat dit zijn laatste tocht zou zijn. Na een ziekbed van ruim drie maanden, met een enkele opleving, die ons weer hoop gaf, dat hij nog gespaard zou blijven, is hij op 23 Januari 1948 te Wijchen in de leeftijd van 57 jaren overleden.

En pas na zijn dood bleek ons, hoe hij voor velen, ook buiten de kringen der K.N.B.V. een vraagbaak was. Hij sprak daar zelden of nooit over, maar zijn nagelaten correspondentie bevatte talrijke verzoeken om determinatie van planten en vragen om inlichtingen op botanisch gebied, vooral uit de kringen van het tijdschrift „De Zwerver”, waarin hij meer populaire artikelen schreef. Zo heeft hij velen tot de liefde voor de natuur gebracht. Ook op de talrijke door hem geleide botanische excursies der Ned. Natuurhistorische Vereniging hebben velen mogen genieten van zijn grote kennis der Nijmeegse flora, waarin hij als geen ander thuis was.

Het heeft hem in zijn laatste dagen goed gedaan zijn herbarium, dat van zijn kennis zal blijven getuigen, in het bezit van de Botanische Vereniging te weten en zeker te zijn, dat de planten in zijn tuin, die hij met zijn grote liefde omgaf, in de Amsterdamse Hortus verder verzorgd zullen worden. Een van deze planten, die hij na ongelooflijk lang speuren wist te ontdekken, is door KLOOS naar hem genoemd; *Galium Janseni* zal de herinnering aan hem levendig houden.

Nu hij ons ontvallen is moge het voor ons allen, en vooral voor de jongeren onder ons, een eretaak zijn in zijn geest, met zijn grote liefde en zijn enthousiasme voort te werken.

J. KERN.
TH. REICHGELT.